

Skadelige insekter i 1975

Danmark i de senere år, begunstiget af stormfald, aflægningsgrænser og tørke. Angrebene kan være yderst generende, hvor man prøver at stabilisere udsatte bevoksningsrande. Som et kuriosum kan det nævnes, at typografen 1975 blev fundet i antal i effekter af contortafyr (Grindsted). I vinterens løb (1975–76) er det indberettet, at dobbelt-øjet barkbille (*Polygraphus poligraphus*) på flere jyske skovdistrikter har angrebet rødgran og sitkagran. Da den sværmer sent, har denne barkbille formentlig nået at få glæde af granernes tørkesvækkelse.

Årevingede (Hymenoptera).

Stor lærkehveps (*Pristiphora erichsoni*) var 1975 mere talrig end i mange år og forekom spredt landet over med beskedne afnålinger her og der. Til gengæld forsvandt angrebene af rød fyrrehveps (*Neodiprion sertifer*) med et slag, ganske som i de nordiske nabolande.

Forfatterens adresse:

Zoologisk Institut,
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole,
Bülowsvej 13, 1870 København V.

Land- og havebrugets skadelige insekter i 1975

af PETER ESBJERG

Jævnfør Bejer-Petersens omtale har klimaet været ret usædvanligt. Dog sås slet ikke de voldsomme stigninger i skadedyrsforekomsterne, som kunne frygtes under sådanne omstændigheder. Enkelte skadedyr reagerede på varmen med en ekstra generation, som ellers kun ses længere sydpå.

Næbmunde (Rhyncota).

Bladlusene (Aphididae) startede på et ret normalt leje; men den populations-eksplosion, en så varm sommer kunne medføre for disse dyr, kom slet ikke.

I kornmarkerne var kornbladlusen (*Sitobion avenae*) tilstede i normale mængder i forårsperioden, og opformering begyndte at tage fart; men omkring kornets skridningstidspunkt forsvandt bladlusene helt. Som helhed er årsagen uvis, dog synes en sammenhæng med usædvanlig store mængder mariehøns nærliggende for nogle lokaliteter.

Både bedebladlusen (*Aphis fabae*) og ferskenbladlusen (*Myzus persicae*) optrådte kun i tynde bestande i roemarkerne på nær enkelte områder, hvor ferskenbladlusen var talstærk.

Kålbladlusen (*Brevicoryne brassicae*) gav i modsætning til de ovennævnte arter et meget tydeligt udslag på varmen og tørken. I august kunne kraftige angreb konstateres i både kålroemarker og diverse former for kål. Bekæmpelse blev ikke foretaget p. g. a. det sene tidspunkt. Det var måske heldigt, da også parasitering var i stærk udvikling på dette tidspunkt.

Sommerfugle (Lepidoptera).

I frugtplantagerne konstateredes omfattende angreb af den lille frostmåler (*Operophtera brummata*) i maj måned. Disse larver blev udryddet ved sprøjtning.

Æblevikleren (*Laspeyresia pomonella*) nød godt af den stærke sommervarme, så mange privathaver led under omfattende angreb. I frugtplantagerne udgjorde den ikke et problem som følge af sprøjtning. – Den kraftige, vedvarende sommervarme satte sine spor i form af en begrænset 2. generation, hvilket aldrig før er konstateret så langt mod nord. Flyvningen af denne generation fandt sted mellem 20. august og 20. september på flere sjællandske lokaliteter, der var under overvågning med feromonfælder.

Kålsommerfugle (*Pieris brassicae* og *P. rapae*) havde en kraftig flyvning midt på sommeren, og i september forekom ret omfattende angreb en del steder.

Den store plage for land- og havebrug i dette år blev knoporme, larverne af Ageruglen (*Scotia segetum*) og Udråbstegnuglen (*S. exclamationis*). P. g. a. en meget ringe fangst i lysfælder landet over var kun beskedne angreb ventet, men det gik som bekendt helt anderledes. Knopormene forårsagede alvorlige skader på roer, kål rødbeder, gulerødder og ikke mindst kartofler, hvoraf især aspargeskartoflerne fik en hård medfart. – Skadernes omfang blev så stort, bl. a. fordi angrebene blev opdaget så sent, at enhver form for kemisk bekæmpelse var udelukket.

Biller (Coleoptera).

I marker med vårraps har glimmerbøsser (*Meligethes* spp.) voldt en del besvær i juni. Angrebene må nærmest betegnes som normale i denne afgrøde; men de tog et usædvanligt omfang, antagelig fordi tørken begunstigede glimmerbøsserne og svækkede vårrapsen samtidig.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). 4 fund blev gjort i nærheden af Ribe, 1 i Tinglev (Sønderjylland) og 1 på Bornholm. Ved Tinglev var der tale om larver i en kartoffelmark, i de øvrige tilfælde biller og larver i kornmarker med gengroninger af kartoffel. – Desuden blev en enkelt bille fundet på stranden ved Sønderborg. Disse fund var på ingen måde foruroligende. Man må snarere konkludere, at den massive 1972-indvandring ikke har fået omfattende, varige følger.

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus sulcatus*) gik på friland nærmest tilbage i forhold til 1974, selvom det modsatte var frygtet. I væksthuse, hvor den angriber en række prydeplanter, var den stadig til meget besvær især i rosegartnerier. Generelt synes øresnudebiller at være i fremgang over hele Skandinavien, og gartneriejere og jordbærvædere står i nogen grad magtesløse overfor dette både fysisk og kemisk meget robuste insekt.

Tovingede (Diptera).

Larver af stankelben (*Tipula* spp.) forårsagede en del skader i græs over hele landet, alvorligst dog i Vestjylland, hvor også voldsom sværmeaktivitet kunne iagttages i august.

Den lille kålflue (*Hylemya brassicae*) reagerede på den milde vinter og den lange, varme sommer med en tidlig flyve-start og en sen afslutning. Resultatet viste sig også i form af en delvis 4. generation. Larverne forårsagede betydelige skader på blomkål og kålroer i forsommeren, mens skaderne resten af sæsonen holdt sig indenfor, hvad der må

Skadelige insekter i 1975

karakteriseres som normalt. Den store kålflue (*Hylemya floralis*) holdt sig helt på normalt niveau, hvilket vil sige en del kålroeødelæggelse i Jylland.

Løgfluen (*Hylemya antiqua*) udviklede talstærke populationer under de gunstige forhold. I mange haver blev skalotteløg totalt ødelagt, og hos de større løgavlere var der også problemer med disse løg.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) gav forbavsende nok ingen problemer i 1975. Man har friestes til at sætte dette i relation til den centraliserede gulerodsdyrkning, hvori behandling mod gulerodsfluen indgår rutinemæssigt. Blot har gulerodsfluen heller ikke optrådt på ubehandlede småarealer i 1975.

Forfatterens adresse:

Statens plantepatologiske Forsøg,
Lottenborgvej 2,
2800 Lyngby.

MINDRE MEDDELELSE

Nye danske fund af myren Harpagoxenus sublaevis Nyl. (Hym., Formicidae) på Sjælland. I Teglstrup Hegn på Nordsjælland fandt jeg den 22/6 1974 to kolonier af *Harpagoxenus sublaevis* Nyl. hos *Leptothorax acervorum* F. Disse fund er de første på øerne, og fundene giver anledning til videre perspektiver vedr. artens udbredelse.

Ifølge Chr. Skøtt (Bidrag til den jyske myrefauna. Mindre medl. *Flora og Fauna*. Årg. 76: 159 (1970)) er de hidtil kendte lokaliteter alle konstateret spredt over næsten hele Jylland: Svinkløv plantage (Nordjylland), Henne strand (Vestjylland), Christians hede (Midtjylland), Silkeborg (fundet af Meinert i 1860), Vrads sande og Bryrup skovene (Midtjylland), Karup flyveplads (Midtjylland) og Agerbæk ved Grindsted. Alle fund af arten er konstateret i forbindelse med *Leptothorax acervorum* F. på vidt forskellige miljøforekomster. Der er derfor al mulig grund til at antage, at arten er udbredt over hele landet.

Rune Larsen, Borgevej 23, 2800 Lyngby.